

ประเทศไทย

สถานการณ์ทางการเมืองและเงินเฟ้อที่เพิ่มสูงขึ้น ทำให้การบริโภคและการลงทุนในปี 2551 ลดลง อัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจลดลงในไตรมาสที่ 2 และมีแนวโน้มที่จะลดลงในช่วงครึ่งหลังของปี ในขณะที่อัตราเงินเฟ้อเร่งตัวสูงขึ้นในเดือนกรกฎาคมไปอยู่ในระดับสูงสุดในรอบ 10 ปี รัฐบาลได้ออกมาตรการหลายมาตรการ เช่น การลดภาษีและค่าสาธารณูปโภคบางประเภท การสนับสนุนเงินทุนแก่ชุมชน และกลุ่มธุรกิจรายย่อย รวมไปถึงการขึ้นอัตราดอกเบี้ยนโยบาย อัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจในปีนี้อาจว่าจะอยู่ที่ระดับ 5.0% สำหรับปี 2552 ภายใต้สมมติฐานว่าความตึงเครียดทางการเมืองลดน้อยลง อัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจคาดว่าจะอยู่ที่ประมาณ 5% ทั้งนี้ เป็นการปรับลดการคาดการณ์ลงจากที่เคยคาดการณ์ไว้เมื่อเดือนเมษายน ส่วนอัตราเงินเฟ้อนั้นมีการปรับการคาดการณ์ขึ้นทั้ง ปี 2551 และ 2552

ภาวะเศรษฐกิจในครึ่งแรกของปี 2551

อัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจปรับตัวสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ครึ่งหลังของปี 2550 โดยขึ้นไปอยู่ที่ระดับ 6.1% ในไตรมาสแรกของปี 2551 ประเทศไทยได้รับรัฐบาลจากการเลือกตั้งในช่วงต้นปี 2551 แต่รัฐบาลชุดนี้ก็ต้องเผชิญกับปัญหาด้านกฎหมายและการเมืองหลายประการ จึงทำให้รัฐบาลไม่สามารถดำเนินการตามนโยบายได้อย่างมีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ความตึงเครียดทางการเมืองเหล่านี้เมื่อผนวกพร้อมกับเงินเฟ้อที่เพิ่มสูงขึ้นอย่างรวดเร็ว ทำให้ความมั่นใจของผู้บริโภคและธุรกิจลดลงในช่วงไตรมาสที่ 2 และอัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจในช่วงเดียวกันนั้นลดต่ำลงไปอยู่ที่ 5.3%

อัตราการเจริญเติบโตของการบริโภคภาคเอกชนลดลงจากระดับ 2.6% ในช่วงไตรมาสแรกไปอยู่ที่ระดับ 2.4% ในช่วงไตรมาสที่ 2 การบริโภคภาคครัวเรือนที่แท้จริงหดตัวลงในทั้ง 2 ไตรมาส จึงทำให้การบริโภคโดยรวมคิดเป็นเพียง 1.2% ของอัตราการขยายตัว 5.7% ของ GDP ในช่วงครึ่งปีแรก การลงทุนโดยรวมส่งผลอย่างมีนัยยะสำคัญต่อการขยายตัวของ GDP แต่โดยส่วนใหญ่แล้วมาจากการเพิ่มขึ้นของสินค้าคงเหลือ การขยายตัวของการลงทุนในสินทรัพย์ถาวรลดลงจาก 5.4% ในช่วงไตรมาสแรกไปอยู่ที่ 1.9% ในช่วงไตรมาสที่ 2 การขยายตัวของการลงทุนภาคเอกชนที่ชะลอลง และการลงทุนของภาครัฐที่ลดต่ำลงส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากสถานการณ์ด้านการเมือง การลงทุนในทรัพย์สินถาวรทั้งหมดคิดเป็นเพียงแค่เกือบ 1% ของอัตราการขยายตัวของ GDP การส่งออกสุทธิก็มีส่วนช่วยในการขยายของเศรษฐกิจโดยรวม แต่ในอัตราที่น้อยกว่าในปี 2550 อยู่มาก

ภาคอุตสาหกรรมขยายตัว 7.9% ในช่วงครึ่งแรกโดยคิดเป็นประมาณ 2/3 ของอัตราการเจริญเติบโตของ GDP ภาคการผลิตขยายตัว 9.0% ใน 6 เดือนแรกของปี อันเป็นผลมาจากอุตสาหกรรมการส่งออกซึ่งรวมถึงสินค้าอิเล็กทรอนิกส์ คอมพิวเตอร์ โทรศัพท์ และเครื่องปรับอากาศ การก่อสร้างภาครัฐลดลงในช่วงครึ่งปีแรกจากระดับที่สูงของปีที่แล้ว และการก่อสร้างภาคเอกชนก็ขยายตัวไม่มาก

ภาคบริการขยายตัวเพียง 3.5% จากช่วงเดียวกันของปีก่อนหน้า โดยคิดเป็น 1.5% ของอัตราการขยายตัวของ GDP การค้าปลีกและค้าส่งมีการเติบโตเพียงเล็กน้อย ในขณะที่การบริการภาครัฐบาง

ประเภท เช่นการศึกษาและสาธารณสุขหดตัว ราคาสินค้าเกษตรที่สูงขึ้นส่งผลให้เกษตรกรเพิ่มผลผลิตใน ข้าว อ้อย น้ำมันปาล์ม และปศุสัตว์ ส่งผลให้ผลผลิตภาคเกษตรโดยรวมเพิ่มขึ้น 4.9% ในช่วงครึ่งปีแรก

การส่งออกสินค้ามีความแข็งแกร่งมากกว่าที่คาดการณ์ไว้ โดยขยายตัวที่ 24.7% ในช่วงครึ่งแรกของปี มีมูลค่าทั้งสิ้น 86.5 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ มูลค่าการส่งออกสินค้าเกษตรเพิ่มสูงขึ้นมากถึง 55% ส่วนใหญ่มาจากการเพิ่มขึ้นของราคาข้าว (เพิ่มขึ้น 135%) และยางพารา (32%) ทั่วโลก การส่งออกสินค้าเทคโนโลยีขั้นสูงเพิ่มขึ้นประมาณ 19% โดยมาจากการเพิ่มขึ้นของการส่งออกคอมพิวเตอร์และชิ้นส่วนของคอมพิวเตอร์ การส่งออกที่เติบโตอย่างมากนี้เป็นผลมาจากการขยายตัวอย่างรวดเร็วของการส่งออกไปยังตลาดที่มีใช้ตลาดหลักของไทยหรือตลาดใหม่ โดยเฉพาะสาธารณรัฐประชาชนจีน อินเดีย ตะวันออกกลาง และยุโรปตะวันออก และเศรษฐกิจของเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ที่ขยายตัวขึ้น ในทางตรงข้ามการส่งออกไปยังตลาดหลักคือ สหรัฐอเมริกา สหภาพยุโรป และญี่ปุ่น ขยายตัวเพียง 10% สัดส่วนการส่งออกไปยังตลาดหลักในปัจจุบันเหลือเพียง 35% ของการส่งออกทั้งหมด

การนำเข้าขยายตัว 32% โดยมีมูลค่า 86.1 พันล้านดอลลาร์สหรัฐในช่วงครึ่งแรกของปี 2551 อันเป็นผลมาจากราคาน้ำมันและปัจจัยการผลิตอุตสาหกรรมที่เพิ่มสูงขึ้น มูลค่าการนำเข้าน้ำมันเพิ่มขึ้นประมาณ 60 % แม้ว่าปริมาณการนำเข้าจะเพิ่มขึ้นเพียง 6 % ประสิทธิภาพการใช้พลังงานปรับตัวดีขึ้นในช่วง 2 -3 ปีมานี้ เนื่องจากราคาเชื้อเพลิงเพิ่มสูงขึ้น โดยมีการใช้แก๊สโซฮอล์, ไบโอดีเซล และก๊าซธรรมชาติ มากขึ้น มูลค่าการนำเข้าปัจจัยการผลิต เช่น วัตถุดิบที่เป็นสารเคมีและพลาสติกเพื่อใช้ในการผลิตเพื่อส่งออกที่มากขึ้น มีการขยายตัวอย่างเห็นได้ชัด

การขยายตัวของการนำเข้าที่มากกว่าการส่งออกอย่างชัดเจนทำให้ดุลการค้าเกินดุลลดลงเหลือ 316 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ในครึ่งปีแรก จาก 4.1 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ ในช่วงเดียวกันปีก่อน และดุลบัญชีเดินสะพัดเกินดุลลดลงไปอยู่ที่ 2.8 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ จาก 5.9 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ เงินสำรองระหว่างประเทศอยู่ที่ 102 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ ในเดือนกรกฎาคม 2008 โดยคิดเป็นปริมาณการนำเข้าสินค้าและบริการ 7.5 เดือน

เงินเฟ้อเร่งตัวสูงขึ้นในช่วงครึ่งแรกไปอยู่ที่เฉลี่ย 6.3% และพุ่งขึ้นไปถึงระดับที่สูงที่สุดในรอบ 11 ปี ที่ 9.2% ในเดือนกรกฎาคม ก่อนที่จะลดลงในเดือนสิงหาคม สาเหตุหลักมาจากราคาพลังงาน (เชื้อเพลิงและก๊าซธรรมชาติ) ที่สูงขึ้นประมาณ 20% ในช่วง 6 เดือน และราคาอาหารและเครื่องดื่มซึ่งสูงขึ้นประมาณ 9% ค่าใช้จ่ายในการผลิตที่สูงขึ้น ซึ่งเกิดจากการต้นทุนที่สูงขึ้นของโลหะและอีกหลายปัจจัยการผลิต ได้ส่งผ่านไปยังผู้บริโภค จนทำให้อัตราเงินเฟ้อพื้นฐาน (ไม่รวมราคาหมวดอาหารและพลังงาน) เร่งตัวสูงขึ้นถึง 3.7% ในเดือนกรกฎาคม ซึ่งเกินกว่าอัตราเงินเฟ้อเป้าหมายของธนาคารแห่งประเทศไทยซึ่งอยู่ในช่วงระหว่าง 0-3.5% เงินบาทแข็งค่าขึ้นเมื่อเทียบกับเงินดอลลาร์สหรัฐเมื่อช่วงต้นปี จากการยกเลิกมาตรการการกันสำรองที่กำหนดไว้ในเดือนธันวาคมปี 2549 อย่างไรก็ดี ต่อมาเงินบาทได้อ่อนค่าลงไปในแนวทางเดียวกับเงินสกุลอื่นๆ ของเอเชียเนื่องจากความกังวลเกี่ยวกับแนวโน้มเศรษฐกิจโลกที่แยลง

ธนาคารแห่งประเทศไทยได้ปรับเพิ่มอัตราดอกเบี้ยนโยบาย (อัตราดอกเบี้ยธุรกรรมซื้อคืนพันธบัตร ระยะ 1 วัน) ในเดือนกรกฎาคมและสิงหาคม ครึ่งละ 0.25% ไปอยู่ที่ 3.75% แต่อัตราดอกเบี้ยก็ยังคงอยู่ในระดับต่ำกว่าอัตราเงินเฟ้อ

รัฐบาลใช้มาตรการอื่นๆ ในการจัดการกับเงินเฟ้อ โดยมีการนำเข้าจากคลังสินค้ามาขายในราคาต่ำ และกลับไปอุดหนุนราคาน้ำมันดีเซลเป็นการชั่วคราวในเดือนมีนาคมถึงกรกฎาคม นอกจากนี้ ยังมีการขอความร่วมมือให้โรงกลั่นน้ำมันลดค่าการกลั่นดีเซลลง มีผลตั้งแต่เดือน มิถุนายน ถึง พฤศจิกายน ปีนี้ มีการออกมาตรการลดแรงกดดันด้านเงินเฟ้อ 6 มาตรการ 6 เดือน โดนเริ่มมีผลตั้งแต่เดือนสิงหาคม ซึ่งมาตรการดังกล่าว รวมถึงการลดภาษีสรรพสามิตของแก๊สโซฮอล์และดีเซล การไม่เก็บค่าไฟฟ้าและน้ำประปาสำหรับครัวเรือนขนาดเล็ก การให้ใช้รถเมล์โดยสารฟรีในเขตกรุงเทพฯ และการให้ขึ้นรถไฟฟ้าฟรีในบางเส้นทาง มาตรการเหล่านี้ คิดเป็นต้นทุนของรัฐ รวม 1.4 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ

แนวโน้มเศรษฐกิจไทยในปี 2551 - 2552

ได้มีการใช้มาตรการทางการคลังหลายมาตรการเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจในช่วง 8 เดือนแรกของปี 2551 มาตรการชุดแรกที่ประกาศในเดือนมีนาคมซึ่งมีต้นทุนเท่ากับ 1.2 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ ประกอบด้วยการลดและยกเว้นภาษีสำหรับบุคคลธรรมดาและวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม มาตรการชุดที่ 2 ประกอบด้วยการพักชำระหนี้ 3 ปีให้แก่เกษตรกรจำนวน 300,000 ราย เงินกู้ดอกเบี้ยต่ำจากธนาคารออมสินสำหรับธุรกิจขนาดเล็ก และการสนับสนุนเพิ่มเติมจากธนาคารอาคารสงเคราะห์ รัฐบาลได้อัดฉีดเงินช่วยเหลือเข้าไปในโครงการต่างๆ มากขึ้นดังที่คาดไว้ โดยได้ใส่เงินเข้าไปในโครงการเอสเอ็มแอลให้กับ 5,800 หมู่บ้านในเดือนเมษายน ประมาณ 41 ล้านดอลลาร์สหรัฐ และอีก 26.6 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ไปยัง 900 หมู่บ้านในโครงการกองทุนหมู่บ้านในเดือนสิงหาคม

มาตรการเหล่านี้ เมื่อรวมกับการลดลงของอัตราเงินเฟ้อจะส่งผลเชิงบวกต่อช่วงที่เหลือของปี 2551 อย่างไรก็ดี อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจคาดว่าจะชะลอตัวลงมาอยู่ที่ระดับประมาณ 4.0% ในช่วงเวลาดังกล่าว ความตึงเครียดด้านการเมืองที่รุนแรงขึ้นในปลายเดือนสิงหาคม ส่งผลให้รัฐบาลประกาศภาวะฉุกเฉินในกรุงเทพฯ เป็นเวลา 12 วันในช่วงต้นเดือนกันยายน ทำให้หลายประเทศได้ออกประกาศเตือนการเดินทางมายังประเทศไทยโดยไม่จำเป็น ซึ่งเป็นผลเสียต่ออุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของไทยเป็นอย่างมาก ความตึงเครียดทางการเมืองที่เฟื่องฟูขึ้นยังมีผลกระทบต่อกิจกรรมของผู้ลงทุน ดัชนีราคาหลักทรัพย์ตกลงไป 27 % ระหว่างปลายเดือนพฤษภาคมถึงช่วงกลางเดือนกันยายน ในขณะเดียวกัน การขยายตัวของกำลังออกคาดว่าจะชะลอลงในช่วงครึ่งจากสถานการณ์การค้าโลกที่อ่อนแอถึงแม้ว่าการขยายตัวทางเศรษฐกิจจะสูงถึง 5.7 % ในช่วงครึ่งปีแรก อัตราการขยายตัวของเศรษฐกิจทั้งปีคาดว่าจะอยู่ที่ประมาณ 5.0% เนื่องจากบริบทของความไม่แน่นอนทางการเมืองที่มีสูง

การนำเข้าที่เพิ่มสูงขึ้นเนื่องจากราคาน้ำมันและราคาสินค้าอื่นๆ ที่สูงขึ้น ทำให้การเกินดุลการค้าลดลงมากในปีนี้ และรายได้จากการบริการก็จะได้รับผลกระทบจากจำนวนนักท่องเที่ยวที่ลดลงกว่าที่คาดการณ์ไว้ในช่วงครึ่งปีหลัง ส่งผลให้ดุลบัญชีเดินสะพัดจะเกินดุลลดลงอยู่ที่ระดับ 1.0% ของ GDP จากที่คาดการณ์ไว้ที่ 3.0% ใน ADO 2008 มาตราการ 6 เดือน 6 มาตราการ ได้ช่วยชะลออัตราเงินเฟ้อไปอยู่ที่ระดับ 6.4% ในเดือนสิงหาคม (ราคาน้ำมันโลกที่ลดลงในเดือนนั้นมีส่วนอย่างมากเช่นกัน) อัตราเงินเฟ้อโดยรวมของปี 2551 คาดว่าจะอยู่ที่ประมาณ 7.0% โดยเป็นการปรับเพิ่มจาก 4.0% ใน ADO 2008

การคาดการณ์เศรษฐกิจในปี 2552 อยู่บนสมมติฐานที่ว่าความตึงเครียดทางการเมืองลดลงและนโยบายเศรษฐกิจมีความชัดเจน ซึ่งจะทำให้ความเชื่อมั่นของผู้บริโภคและธุรกิจดีขึ้น และจะทำให้มีการลงทุนในโครงการด้านสาธารณูปโภคของรัฐขนาดใหญ่ (โดยเฉพาะอย่างยิ่งโครงการรถไฟฟ้ามหานครสาย 2 สายใหม่ของกรุงเทพฯ) เป็นที่คาดว่าค่าใช้จ่ายภาครัฐจะเพิ่มขึ้นในปีหน้าจากการตั้งงบประมาณขาดดุลที่ 2.4% ของ GDP

การบริโภคและการลงทุนภาคเอกชนคาดว่าจะเพิ่มสูงขึ้น แต่ไม่ถึงระดับที่ประมาณไว้ใน ADO 2008 เป็นผลมาจากเงินเฟ้อและอัตราดอกเบี้ยที่เพิ่มสูงขึ้น การบริโภคและการลงทุนภาครัฐมีแนวโน้มจะเพิ่มขึ้นจากการลงทุนในโครงการด้านโครงสร้างพื้นฐานของรัฐและแผนการใช้จ่ายงบประมาณ การขยายตัวของการส่งออกจะลดลงเนื่องจากภาวะการค้าโลกที่ไม่สดใสและราคาสินค้าประเภทที่ไม่ใช่เชื้อเพลิงจะเพิ่มขึ้นไม่มาก ในขณะที่การเติบโตของการนำเข้าอาจไม่ได้ปรับตัวลดลงในระดับเดียวกันเมื่อพิจารณาจากความต้องการนำเข้าอุปกรณ์สำหรับโครงการลงทุนภาครัฐต่างๆ ที่คาดการณ์ไว้ จากทั้งหมดนี้ ADO Update ฉบับนี้จึงลดการคาดการณ์อัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของปีหน้าไว้ที่ 5.0% ดุลบัญชีเดินสะพัดนั้นคาดว่าจะขาดดุลประมาณ 0.5% ของ GDP (จากที่ก่อนหน้านี้คาดว่าจะเกินดุล)

อัตราเงินเฟ้อทั้งปีคาดว่าจะลดลงไปอยู่ที่ 5.5 % ในปีหน้า เนื่องจากราคาทั่วโลกของน้ำมันและวัตถุดิบอื่นๆ ลดลงหรือโตในระดับที่ลดลงกว่าในปี 2551 อีกทั้งคาดว่ารัฐบาลจะดำเนินมาตรการต่างๆ เพื่อช่วยเหลือผู้มีรายได้น้อย ดังที่ดำเนินการไปในปีนี้

ความเสี่ยงหลักเศรษฐกิจไทยในปี 2552 อยู่ที่สถานการณ์ทางการเมือง หากความขัดแย้งทางการเมืองซึ่งเกิดขึ้นตั้งแต่ปี 2006 ยืดเยื้อไปถึงปีที่ 4 ผลกระทบที่มีต่อเศรษฐกิจจะมีแนวโน้มที่จะรุนแรงขึ้น และกีดกร่อนความเชื่อมั่นของผู้บริโภคและธุรกิจที่อ่อนแออยู่แล้วและจะส่งผลให้อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจต่ำกว่าที่คาดการณ์ไว้ รัฐบาลเผชิญกับปัญหาหลายประการที่อาจนำไปสู่การเลือกตั้งระดับประเทศก่อนครบกำหนด ซึ่งอาจจะก่อให้เกิดสัญญาณของนโยบายเศรษฐกิจเป็นเวลาหลายเดือน และจะส่งผลให้มีความล่าช้าของการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานของรัฐออกไปอีกและเป็นการทำลายบรรยากาศการลงทุน ในภาวะเช่นนี้ อุปสงค์ในประเทศที่อ่อนกว่าที่คาดไว้จะทำให้การนำเข้าขยายตัวน้อยลง และดุลบัญชีเดินสะพัดไม่ขาดดุล การคาดการณ์อัตราเงินเฟ้ออยู่บนพื้นฐานของปัจจัยภายนอกประเทศที่เปลี่ยนแปลงได้ง่าย รวมถึงการดำเนินนโยบายการเงินเพื่อภายในประเทศและค่าเงินบาท